

За всіх молюся, всім бажаю добра

У кінці вулиці Молодіжної, що в Полянах, забігла глибше у двір хатинка, в якій мешкають двоє літніх людей Ганна та Іван Дзюбаки. Хоч і добігає до завершення сьомий десяток їхнього життя, але дають самі собі раду, тримають невеличке господарство, допомагають один одному. А вечорами, коли сонечко сховається за обрій, завівши господарів до хати, вони, відпочиваючи, поринають у спогади прожитих літ. Оглядаючись в минуле, невеселу бачить картину тітка Ганна, особливо періоду дитячо-юнацьких років. Якось після служби у місцевому храмі, проводячи її до домівки, попросила розповісти мені про минувшину.

— Ох важке моє прожите життя, — починає вона свою розповідь. — З дитячих літ приходилось працювати: корів пасла, доглядала своїх брата і сестер та й чужих няньчити доводилося. Коли тітка Дарка, твоя мама, потрапила до лікарні і була в дуже тяжкому стані, то мене просили дивитися за її дітьми. Маючи років одинадцять, вже розпалювала піч і варила їм їсти, а найменшого Петра треба було виносити день на руках, бо він ще й ходити не вмів, малий був зовсім. Крім цього, корови пасла, кролів доглядала. Не скаржилася, що було важко, бо дуже хотіла, щоб тітка одужала і повернулася додому. Ми всі її любили і переживали за неї, молилися, щоб все з нею було добре.

Батька ж у нас не було, з війни не повернувся. Матері важко доводилося. Треба було дітей накормити, якусь одяжину придбати та ще й щороку здавати в колгосп м'ясо, молоко, яйця тощо. Самим не було з чого жити, а віддати мусили, ніхто не дивився, що вдова загигло. Грошей не було, щоб щось купити. Не раз з розпачу

ло. Параска ж через канаву, навпростець, щоб швидше добратися і заховати теличку в тітки. А та хитра була, знала, що будуть у неї робити обшук, то відправила сестру геть під ліс до родички. Була впевнена в тому, що туди ніхто не прийде. І тільки Параска відійшла трохи від хати, так і завітали непрохані гості до тітки. Викрутилася, надурила їх тітка, переконливо сказавши, що нічого не знає. Так вдалося зберегти теля. Та натомість злі гості забрали і відвели корову на ферму. Як тоді мати переживала. Пішла забрати худібку додому, не віддали, сказали:

— Поки не заберемо теля твоє, то не побачиш свою корову. Шкода було худобини, дойти ж її треба. Так мати здоїла ввечері її прямо на землю. Два дні ходила з хутора до ферми, щоб принести нам молока. Правда, сторож був доброю людиною і сказав, щоб прийшла ввечері і забрала годувальницю.

— Так збиткуватися над вдовою і дітьми не можна, — сказав він матері і віддав корову.

І не тільки винні в тому умови, в яких ми проживали, люди траплялися злі, і хто хоч трохи мав якусь владу, то й показував зверхність над беззахисними. Так було і з нами. Захисту ніякого, мати була дуже богобоязка, ніколи не могла за себе постояти, та й, певно, за нас боялася.

Ці картини з мого життя не можу забути ніяк. Не дають вони спокою і досьгодні.

У школу не було як ходити. Закінчила три класи, то й вся наука була. А згодом вийшла заміж. Колись же не жили так, як тепер, що можна квартиру винайняти, а до свекрухи йшли. Але добре з нею ладили, вона була хорошою жінкою.

мати ридала, не бачачи виходу.

Не можу забути й того, як ще зовсім маленькою ходила збирати по полю або зривати ще не спілі пшеничні колоски, щоб ніхто не бачив. Мати пошіє торбинку маленьку, зачепить її мені за шию та й іду за колосочками. Поріжу об них руки до крові, але раденька, що вже буде що поїсти. Мали свої жорна, то мати перемеле зерно на муку, зварить затірки, ласуємо всі, вже ж не голодні. А посилали мене, малу, бо навіть, як хто побачить, то ж не накарає. Бо якось ходили з бабою за тими колосками, то наглядач зловив і так її гарпкою побив, що ледь додому прийшла. Такі важкі часи були.

А скільки прийшлося пережити, коли забрали з двору корівку, годувальницю нашу. Все було через те, що наша корова була з доброї породи, і молоко мали, і масло. А в той рік восени нам треба було здати на заготовку вже підготоване теля. Ми мали теличку і здавати не захотіли, бо твій батько, дядько Андрій, попросив, щоб помінялися і взяли у нього бичка. Здавалося б, яка різниця, котру тварину здавати на м'ясо. Коли ж бо одному з наглядачів, так ми називали людей, які хоч трохи мали якусь владу, захотілося забрати наше теля. Приїхало до хати людей може з п'ять, навіть хтось з Березного. Все роздивлялися, щось вишукували. Ми ж знали, що приїхали за телям. Моя сестра, вона була в нас смілива, накинула йому на шию мотузку і повела у Бронне до тітки. Все те начальство швиденько за нею поїха-

Згодом звели власну хату. Перебралися з хутора до села. Чоловік мій спочатку працював у колгоспі трактористом, а потім перейшов у будівельну бригаду. Вони зводили різні будівлі і в містах, і в селах. Іван завджди був на хорошому рахунку у людей і в начальників. Та й добрий він у мене, спокійний, роботящий. Трохи вже здав, бо переніс дуже складну операцію.

А мені доводилося працювати на колгоспних полях. Нелегко було виконувати норми, виділені для обробітки, але де діватися. Буряки висапати, прорвати і все необхідно вчасно зробити, а льону скільки зібрала, також картоплю обробляла, за сівалкою стояла, мішки із зерном піднімала, словом, всю роботу, яка була в колгоспі, виконувала. І за цю працю оримувала нагороди, подарунки, слова вдячності від керівництва.

Тяжко приходилось. Особливо, коли дітки були малі, п'ятеро всіх, четверо дівчат і син. А господарство треба було вести, як же без цього? Ще встигала й зготувати їсти, пироги напекти, налисників, голубців. Хотілося, щоб дітки смачно поїли, бо сама колись впроголодь жила. Як здумаю, як важко жилося нам і нашим батькам, аж заплачу.

Але пережилось, перебулось. Діти повиростали, поодружувалися. За кожного думаю, хвилююся. За сина дуже тривожилося, бо так сталося, що траплялися у нього різні негаразди. І за все боліло материнське серце. Та й донька Ніна молодюю залишилася без чоловіка,

сама виховує сина. Світлана проживає далеко від нас, щораз думаю, як вона і що, бо їй там також непросто буває. Але все, як в земному житті, без проблем не обходиться. Добре, що Тамара і Надя близько, то навідуються до мене, провідують нас з дідом. Адже дожили ми вже до такого віку, що маємо тринадцять внуків, двоє, на жаль, померло, було б п'ятнадцять. Дякувати Богу, є сім правнуків. Всі вони хоч не часто, але приїжджають на гостини, скрашують нашу старість.

Хоч і важка доля мені випала, – підсумовує тітка Ганна, – але дякую Всевишньому за все.

За всіх молюся, всім бажаю добра. Простила всіх, хто завдавав болю мені і моїй родині.

Вислухала я життєву сповідь цієї доброї жінки і подякувала їй за цікаві сторінки із життя і моїх батьків. Приємні думки полонили моє серце, що ці милосердні люди, піддаючи ризику свою сім'ю, не відмовлялися добровільно надавати допомогу моїм рідним, не вимагаючи ніяких матеріальних винагород. І не дивно, що тітка Ганя всіх простила і за всіх воздає щиру молитву до Всевишнього, адже вона без причини не пропускає жодної церковної служби і довгий час співає в хорі нашого храму. Тому її любові, тепла і доброти вистачить на всіх. Нехай же Бог укріпить вас, сільська Берегинє. А ваша невтомна праця, щира молитва хай роблять цей світ кращим, людей милосерднішими.

Марія АНТОНЮК.